

AG7010: Aldring og eldre menneskers livsvilkår og mestring

* E-kompendium i Itslearning

[Feide] Tilgjengelig via Feide-pålogging

Aldring og eldre menneskers livsvilkår

* Bakken, R. (2018). *Alle vil leve lenge: men ingen vil bli gamle*. Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 7. (12 sider)

Bondevik, M. & Nygaard, H. A. (2012). *Tverrfaglig geriatri: en innføring* (3. utg.). Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 1-2, 22-24. (61 sider)

* Coleman, P. G., Schröder-Butterfill, E. & Spreadbury, J. H. (2016). Religion, spirituality and aging. I V. L. Bengtson & R. Settersten (Red.), *Handbook of theories of aging* (3. utg., s. 577–598). New York: Springer. [Feide] (22 sider)

* Danielsen, K. (2008). Hjem og hjemlighet gjennom livsløpet. I S. Hauge & F. F. Jacobsen (Red.), *Hjem: eldre og hjemlighet* (s. 35–48). Oslo: Cappelen akademisk. (14 sider)

Daatland, S. O. & Solem, P. E. (2011). *Aldring og samfunn: innføring i sosialgerontologi* (2. utg.). Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 1-2, 5-7 og 9. (87 sider)

Hansen, T. & Daatland, S. O. (2016). *Aldring, mestringsbetingelser og livskvalitet* (IS-2475). Hentet fra <https://helsedirektoratet.no/publikasjoner/aldring-mestringsbetingelser-og-livskvalitet> Kap. 2. (22 sider)

Holm, M. S. & Husebø, S. (2015). *En verdig alderdom: Omsorg ved livets slutt*. Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 16 og 19. (26 sider)

Lunde, L.-H. (2017). *Myter om aldring*. Oslo: Gyldendal akademisk. Kap. 3-6. (61 sider)

Makimoto, K., Kang, H. S., Yamakawa, M. & Konno, R. (2015). An integrated literature review on sexuality of elderly nursing home residents with dementia. *International Journal of Nursing Practice*, 21, 80–90. doi: 10.1111/ijn.12317 (11 sider)

Munkejord, M. C., Eggebø, H. & Schönfelder, W. (2018). Hjemme best? *Tidsskrift for omsorgsforskning*, 4(1), 16–26. <https://doi.org/10.18261/issn.2387-5984-2018-01-03> (11 sider)

Nielsen, K. T. & Glasdam, S. (2011). Døden på plejehjem - en Foucault inspireret analyse af diskurser omdøden og pleje afdøende på danske plejehjem i dette årtusinde. *Vård i Norden*, 31(1), 39–44. <https://doi.org/10.1177/010740831103100109> [Feide] (6 sider)

Rogne, A. F. & Syse, A. (2017). *Framtidens eldre i by og bygd - Befolkningsframskrivinger, sosiodemografiske mønstre og helse* (Rapporter 2017/32). Hentet fra <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/framtidens-eldre-i-by-og-bygd> Kap. 1 og 10. (21 sider)

Rykkje, L. (2016). Forståelse av åndelighet og åndelig omsorg for gamle mennesker: En hermeneutisk studie. *Nordisk Tidsskrift for helseforskning*, 12(1), 49–63. <https://doi.org/10.7557/14.3780> (15 sider)

Torjuul, K., Birkenes, S., Myren, G. E. S. & Torvik, K. (2015). Eldres erfaringer med regelmessig trening i gruppe: Fokusgruppeintervju med eldre over 80 år. *Nordic Journal of Nursing Research*, 35(2), 85–90. <https://doi.org/10.1177/0107408315574446> [Feide] (6 sider)

(Sum: 375 sider)

Etikk

- Bollig, G., Gjengedal, E. & Rosland, J. H. (2016). Nothing to complain about? Residents' and relatives' views on a «good life» and ethical challenges in nursing homes. *Nursing Ethics*, 23(2), 142–153. <https://doi.org/10.1177/0969733014557719> (12 sider)
- Bollig, G., Rosland, J. H., Gjengedal, E., Schmidt, G., May, A. T. & Heller, A. (2017). A European multi-center study on systematic ethics work in nursing homes. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, 31(3), 587–601. <https://doi.org/10.1111/scs.12373> (15 sider)
- *Eide, T. & Aadland, E. (2012). *Etikkhåndboka: For kommunenes helse- og omsorgstjenester* (2. utg.). Oslo: Kommuneforlaget. S. 53-59 (7 sider)
- Holm, H. (2016). Hvordan kan vi tenke nærvær i omsorgen? En filosofisk betraktning. *Tidsskrift for omsorgsforskning*, 2(1), 60–65. Hentet fra <https://www.idunn.no/tidsskrift-fo-omsorgsforskning/2016/01/hvordan-kan-vi-tenke-naervaer-i-omsorgen-en-filosofisk-bet> [Feide] (6 s.)
- Jacobsen, F. (2015). De eldres integritet i en sykehjemskontekst. I M. S. Holm & S. Husebø (Red.), *En Verdig alderdom: omsorg ved livets slutt* (s. 267–276). Bergen: Fagbokforlaget. (10 sider)
- *McSherry, W. (2016). Reintegrating spirituality and dignity in nursing and health care: A relational model of practice. I O. Tranvag, O. Synnes & W. McSherry (Red.), *Stories of dignity within healthcare: research, narratives and theories* (s. 75–96). London: M&K Publishing. [Feide] (22 sider)
- *Norheim, A. (2015). Selvbestemmelse og medbestemmelse i demensomsorgen: utfordringer for det faglige skjønnet. I H. Hanssen (Red.), *Faglig skjønn og brukermedvirkning i helse- og velferdstjenestene* (2. utg., s. 105–130). Bergen: Fagbokforlaget. (26 sider)
- Rykkje, L. & Råholm, M.-B. (2014). Understanding Older Peoples' Experiences of Dignity and Its Significance in Caring - A Hermeneutical Study. *International Journal for Human Caring*, 18(1), 17–26. <https://doi.org/10.20467/1091-5710-18.1.17> [Feide] (10 sider)
- Smebye, K. L., Kirkevold, M. & Engedal, K. (2016). Ethical dilemmas concerning autonomy when persons with dementia wish to live at home: A qualitative, hermeneutic study. *BMC Health Services Research*, 16(1), 1–12. <https://doi.org/10.1186/s12913-015-1217-1> (12 sider)
- Wyller, T. (2017). Glimt av en felles menneskelighet: Om å oppdage normativitet med enkle teorier om rom og rommelighet. I I. M. Lid & T. Wyller (Red.), *Rom og etikk: Fortellinger om ambivalens* (s. 19–33). Hentet fra <https://doi.org/10.23865/noasp.18> (75 sider)
- *Aakre, M. (2016). *Jakten på dømmekraft: Praksisnært etikkarbeid i helsetjenesten*. Oslo: Gyldendal akademisk. Kap. 4. (11 sider)

(Sum: 206 sider)

Helsefremming og mestring, sorg og tapsreaksjoner i alderdommen

- Antonovsky, A. (2012). *Helsens mysterium: den salutogene modellen*. Oslo: Gyldendal akademisk. Kap. 1-2 og 5-6. (79 sider)
- Haugan, G. & Rannestad, T. (2014). *Helsefremming i kommunehelsetjenesten*. Oslo: Cappelen Damm. Kap. 1-3 og 7. (49 sider)
- *Heap, K. (2012). *Samtalen i eldreomsorgen: kommunikasjon, minner, kriser, sorg* (4. utg.). Oslo: Kommuneforlaget. Kap. 8 og 13. (53 sider)
- Holm, A. L., Lyberg, A., Berggren, I., Cutcliffe, J. & Severinsson, E. (2014). Shadows from the past: The Situated meaning of being suicidal among depressed older people living in the community.

Crisis: The Journal of Crisis Intervention and Suicide Prevention, 35(4), 253–260.
<https://doi.org/10.1027/0227-5910/a000259> [Feide] (8 sider)

Tornstam, L. (1997). Gerotranscendence: The Contemplative dimension of aging. *Journal of Aging Studies*, 11(2), 143–154. [https://doi.org/10.1016/S0890-4065\(97\)90018-9](https://doi.org/10.1016/S0890-4065(97)90018-9) [Feide] (12 sider)

*Østerås, H. & Helbostad, J. L. (2016). Fysisk aktivitet og trening som helsefremming, forebygging og behandling. I J. L. Helbostad, R. Granbo & H. Østerås (Red.), *Aldring og bevegelse: fysioterapi for eldre* (2. utg., s. 61–81). Oslo: Gyldendal akademisk. (21 sider)

(Sum: 241 sider)

Forskningsbasert praksis

Danielsen, K. (1992). *Slike gutter: Eldre menn forteller om sitt liv*. Oslo: Pax. Hentet fra http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2007110504072 S. 49-55. (7 sider)

*Fosslund, T. M. & Thorsen, K. (2010). *Livshistorier i teori og praksis*. Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 4 og 14. (32 sider)

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju* (3. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk. Kap. 4, 7 og 10. (46 sider)

Medeiros, K. de. (2014). *Narrative gerontology in research and practice*. New York: Springer. Kap. 3. [Feide] (15 sider)

*Nylenna, M. (2015). *Publisere & presentere: Medisinsk fagformidling i teori og praksis* (2. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk. S. 239-245. (7 sider)

*Thorsen, K. (1998). *Kjønn, livsløp og alderdom: En studie av livshistorier, selvbilder og modernitet?* Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 2 og 6. (61 sider)

Wifstad, Å. (2018). *Vitenskapsteori for helsefagene*. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 1-9. (138 sider)

(Sum: 306 sider)

Nettressurser

- Helse hos eldre. <http://www.fhi.no/nettpub/hin/grupper/eldre/>
- Kunnskapsbasert praksis. <http://www.helsebiblioteket.no/kunnskapsbasert-praksis>
- E-læringskurs i kunnskapsbasert praksis. <http://www.helsebiblioteket.no/kunnskapsbasert-praksis/e-laeringskurs>
- Livsfaseriter: Religions- og livssynspolitiske utfordringer i Norge. <http://www.trooglivssyn.no/livsfaseriter>
- Dødsritualer i det flerreligiøse Norge. <http://www.trooglivssyn.no/doc//Dodsritualer%20i%20det%20flerreligi%C3%B8se%20Norge.pdf>
- Leve hele livet – En kvalitetsreform for eldre (Meld. St. 15 2017–2018). <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-15-20172018/id2599850/>
- Hvordan ivaretas den sosiale omsorgen? En studie av brukeres, pårørendes og ansattes erfaringer med hjemmebasert eldreomsorg (Rapport 3/17). https://en.uit.no/Content/545974/cache=20170911095539/Rapport_3-2017_Munkejord_Egge%C3%B8_og_Sch%C3%B6nfelder.pdf S. 31-42, Livshistorier.
- Sexualitet och demenssjukdom - En skrift för dig som arbetar med personer som har demenssjukdom. <http://www.demenscentrum.se/Publicerat/Sok-i-databas/Litteratur/sexualitet-och-demenssjukdom/>

- Aktivitetshåndboken – Fysisk aktivitet i forebygging og behandling. <https://helsedirektoratet.no/retningslinjer/aktivitetshandboken-fysisk-aktivitet-i-forebygging-og-behandling> Kap. 4.
- Overgrep mot eldre i Norge - erfaringer og løsningsstrategier (Rapport 3/2012). <https://www.nkvts.no/rapport/overgrep-mot-eldre-i-norge-erfaringer-og-losningsstrategier/>

Anbefalt litteratur:

- Bachke, A. N. (2016). *Perspektivskifte i alderdommen-Hvordan tilrettelegge for personlig utvikling mot et perspektivskifte i alderdommen, sett i lys av aldringsteorien gerotranscendence* (Mastergradsavhandling, Universitetsbiblioteket i Oslo). Hentet fra <http://urn.nb.no/URN:NBN:no-55420>
- Bjelland, A. K. (2014). Fortid og fellesskap - Identitetshåndtering blant eldre i aldersboliger. *Norsk antropologisk tidsskrift*, 25(2), 81-93. Hentet fra [https://www.idunn.no/nat/2014/02/fortid & fellesskap - identitetshaandtering blant eldre i a](https://www.idunn.no/nat/2014/02/fortid-amp-fellesskap-identitetshaandtering-blant-eldre-i-a) [Feide]
- Blandin, K. & Pepin, R. (2017). Dementia grief: A theoretical model of a unique grief experience. *Dementia*, 16(1), 67-78. <https://doi.org/10.1177/1471301215581081>
- Boeckxstaens, P., Vaes, B., De Sutter, A., Aujoulat, I., Van Pottelbergh, G., Matheï, C. & Degryse, J. M. (2016). A high sense of coherence as protection against adverse health outcomes in patients aged 80 years and older. *The Annals of Family Medicine*, 14(4), 337-343. <https://doi.org/10.1370/afm.1950>
- Braaten, K. L. & Malmedal, W. (2017). Preventing physical abuse of nursing home residents as seen from the nursing staff's perspective. *Nursing Open*, 4(4), 274-281. <https://doi.org/10.1002/nop2.98>
- Dezutter, J., Toussaint, L. & Leijssen, M. (2016). Forgiveness, Ego-Integrity, and Depressive Symptoms in Community-Dwelling and Residential Elderly Adults. *The Journals of Gerontology Series B*, 71(5), 786-797. <https://doi.org/10.1093/geronb/gbu146>
- Drageset, J., Espehaug, B., Hallberg, I. R. & Natvig, G. K. (2014). Sense of coherence among cognitively intact nursing home residents – a five-year longitudinal study. *Aging & Mental Health*, 18(7), 889-896. <https://doi.org/10.1080/13607863.2014.896866> [Feide]
- Gallagher, A., Curtis, K., Dunn, M. & Baillie, L. (2017). Realising dignity in care home practice: an action research project. *International journal of older people nursing*, 12(2). <https://doi.org/10.1111/opn.12128> [Tilgjengelig som pre-print]
- Gewirtz-Meydan, A., Hafford-Letchfield, T., Ayalon, L., Benyamini, Y., Biermann, V., Coffey, A., ... Zeman, Z. (2018). How do older people discuss their own sexuality? A systematic review of qualitative research studies. *Culture, Health & Sexuality*. <https://doi.org/10.1080/13691058.2018.1465203> [Feide]
- Greenwood, N. & Smith, R. (2016). The oldest carers: A narrative review and synthesis of the experiences of carers aged over 75 years. *Maturitas*, 94, 161-172. <http://doi.org/10.1016/j.maturitas.2016.10.001>
- Hansen, T. & Slagsvold B. (2013). Barn og barnebarn - en «aldersforsikring» mot depresjon og ensomhet? I S. O. Daatland & B. Slagsvold (Red.), *Vital aldring og samhold mellom generasjoner: resultater fra Den norske studien av livsløp, aldring og generasjon (NorLAG) - runde 1 og 2* (NOVA Rapport 15/2013) (s. 297-304). Hentet fra <http://www.hioa.no/content/download/50873/729113/file/Vital-aldring%20og%20samhold-mellom-generasjoner-Rapp15-13.pdf>

- Haugan, G. & Rannestad, T. (Red.). (2014). *Helsefremming i kommunehelsetjenesten*. Oslo: Cappelen Damm. Kap. 6 og 8. (24 sider)
- Haugan, G., Rannestad, T., Hammervold, R., Garåsen, H. & Espnes, G. A. (2013). Self-transcendence in cognitively intact nursing-home patients: a resource for well-being. *Journal of Advanced Nursing*, 69(5), 1147-1160. doi: 10.1111/j.1365-2648.2012.06106.x
- Herlofson, K. & Ugreninov, E. (2014). Er omsorgsfulle fedre omsorgsfulle sønner? - Likestilling hjemme og hjelp til eldre foreldre. *Tidsskrift for samfunnsforskning* (3), 322-346. Hentet fra https://www.idunn.no/file/pdf/66715854/er_omsorgsfulle_fedre_omsorgsfulle_soenner_-_likestilling_h [Feide]
- Hillestad, A. H. (2017). Demensomsorg – en romlig utfordring. I I. M. Lid & T. Wyller (Red.), *Rom og etikk: fortellinger om ambivalens* (s. 93–109). Hentet fra <https://doi.org/10.23865/noasp.18>
- Holm, M. S. & Husebø, S. (Red.). (2015). *En verdig alderdom: omsorg ved livets slutt*. Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 15 og 22. (20 sider)
- Johansen, H. & Gonzales, M. T. (2018). Erfaring med natur aktiverer minner og gir gode opplevelser for eldre på sykehjem. *Sykepleien Forskning*, 13(69738), e-69738. <https://doi.org/10.4220/Sykepleienf.2018.69738>
- Kirchhoff, J. W., Grøndahl, V. A. & Andersen, K. L. (2015). Betydningen av sosiale nettverk og kvalitet på pleien for opplevelse av ensomhet blant brukere av hjemmesykepleie. *Nordisk sykepleieforskning*, 5(3), 266–282. Hentet fra https://www.idunn.no/file/pdf/66805250/betydningen_av_sosiale_netterk_og_kvalitet_paa_pleien_for_o [Feide]
- Kleiven, O. T., Kyte, L. & Kvigne, K. (2016). Sykepleieverdier under press? *Nordisk sykeplejeforskning*, 6(04), 311–326. <https://doi.org/10.18261/issn.1892-2686-2016-04-03> [Feide]
- Kvåle, K. & Synnes, O. (2017). Living with life-prolonging chemotherapy—control and meaning-making in the tension between life and death. *European Journal of Cancer Care*, 27(1), e12770. <https://doi.org/10.1111/ecc.12770>
- Olsen, C., Pedersen, I., Bergland, A., Enders-Slegers, M.-J., Jøranson, N., Calogiuri, G. & Ihlebæk, C. (2016). Differences in quality of life in home-dwelling persons and nursing home residents with dementia – a cross-sectional study. *BMC Geriatrics*, 16, 137. <https://doi.org/10.1186/s12877-016-0312-4>
- Read, S., Braam, A. W., Lyyra, T.-M. & Deeg, D. J. H. (2014). Do negative life events promote gerotranscendence in the second half of life? *Aging & Mental Health*, 18(1), 117–124. <https://doi.org/10.1080/13607863.2013.814101> [Feide]
- Reimer-Kirkham, S., Sharma, S., Grypma, S., Pesut, B., Sawatzky, R. & Wolfs, D. (2017). «The Elephant on the Table»: Religious and Ethnic Diversity in Home Health Services. *Journal of Religion and Health*. doi: 10.1007/s10943-017-0489-7
- Rykkje, L. L. R., Eriksson, K. & Rahlm, M.-B. (2013). Spirituality and caring in old age and the significance of religion - a hermeneutical study from Norway. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, 27(2), 275–284. <https://doi.org/10.1111/j.1471-6712.2012.01028.x> [Feide]
- Stikholmen, T. (2016). «Ta vare på min verdighet» - En kvalitativ studie om eldre pasienters behov for å opprettholde og uttrykke sin verdighet under sykehusopphold. *Nordisk sykeplejeforskning*, 6(1), 66-77. <https://doi.org/10.18261/issn.1892-2686-2016-01-06> [Feide]
- Svendsen, S. J., Landmark, B. T. & Grov, E. K. (2017). Døende pasienter i sykehjem: Sykepleiere gjør «mer av alt» og er «alene om alt». *Sykepleien Forskning*, 12(63396), e-63396. <https://doi.org/10.4220/Sykepleienf.2017.63396>

Litteraturliste for Avansert gerontologi skoleåret 2018-2019

Sist oppdatert 25.6.2018 (med forbehold om endringer)

- Thorsen, K. (1998). *Kjønn, livsløp og alderdom*. Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 3. (36 sider)
- Thorsen, R., Mæhre, K. S. & Martinsen, K. (Red.). (2012). *Fortellinger om etikk*. Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 1 og 7. (45 sider)
- Tranvag, O., Synnes, O. & McSherry, W. (Red.). (2016). *Stories of dignity within healthcare: research, narratives and theories*. London: M&K Publishing. [Feide]
- Turner, M., King, C., Milligan, C., Thomas, C., Brearley, S. G., Seamark, D., ... Payne, S. (2016). Caring for a dying spouse at the end of life: 'It's one of the things you volunteer for when you get married': a qualitative study of the oldest carers' experiences. *Age and Ageing*, 45(3), 421-426. <https://doi.org/10.1093/ageing/afw047>
- van Humbeeck, L., Dillen, L., Piers, R. & van den Noortgate, N. (2017). Grief and loss in older people residing in nursing homes: (un)detected by nurses and care-assistants? *Journal of Advanced Nursing*, 72(12), 3125-3136. doi: 10.1111/jan.13063
- Wiklund Gustin, L. (2017). Compassion for self and others as key aspects of well-being in changing times. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, 31(3), 427-433. <https://doi.org/10.1111/scs.12536> [Feide]
- Österlind, J., Ternestedt, B.-M., Hansebo, G. & Hellström, I. (2017). Feeling lonely in an unfamiliar place: older people's experiences of life close to death in a nursing home. *International Journal of Older People Nursing*, 12(1), e12129. doi: 10.1111/opn.12129

AG7020: Somatiske og psykiske lidelser relatert til høy alder

* E-kompedium i Itslearning

[Feide] Tilgjengelig via Feide-pålogging

Somatiske sykdommer hos eldre

- Blekken, L. E., Nakrem, S., Vinsnes, A. G., Norton, C., Mørkved, S., Salvesen, Ø. & Gjeilo, K. H. (2016). Constipation and Laxative Use among Nursing Home Patients: Prevalence and Associations Derived from the Residents Assessment Instrument for Long-Term Care Facilities (interRAI LTCF). *Gastroenterology Research and Practice*, 1215746. <https://doi.org/10.1155/2016/1215746> (12 sider)
- Bondevik, M. & Nygaard, H. A. (Red.). (2012). *Tverrfaglig geriatri: En innføring* (3. utg.). Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 10 og 17. (40 sider)
- Chen, S.-H., Huang, Y.-P. & Shao, J.-H. (2017). Effects of a dietary self-management programme for community-dwelling older adults: A quasi-experimental design. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, 31(3), 619–629. <https://doi.org/10.1111/scs.12375> [Feide] (11 sider)
- Guttormsen, A. B., Hensrud, A., Irtun, Ø., Mowé, M., Sørbye, L. W., Thoresen, L., ... Smedshaug, G. B. (2010). *Nasjonal faglig retningslinje for forebygging og behandling av underernæring* (IS-1580). Hentet fra <https://helsedirektoratet.no/retningslinjer/nasjonal-faglig-retningslinje-for-forebygging-og-behandling-av-underernering> Kap. 4-6. (11 sider)
- * Helbostad, J. L. (2016). Forebygging av funksjonstap og falltendens. I J. L. Helbostad, R. Granbo & H. Østerås (Red.), *Aldring og bevegelse: Fysioterapi for eldre* (2. utg., s. 111–140). Oslo: Gyldendal akademisk. (34 sider)
- Helsedirektoratet. (2011). *Riktig legemiddelbruk til eldre pasienter/beboere på sykehjem og i hjemmesykepleien: Forslag til tiltak* (IS-1887). Hentet fra <https://helsedirektoratet.no/publikasjoner/riktig-legemiddelbruk-til-eldre-pasienterbeboere-pa-sykehjem-og-i-hjemmesykepleien-forslag-til-tiltak> Kap. 5-7. (18 sider)
- * Huurnink, A. & Haugen, D. F. (2016). Palliasjon til personer med demens. I S. Kaasa & J. H. Loge (Red.), *Palliasjon: Nordisk lærebok* (3. utg., s. 672–689). Oslo: Gyldendal akademisk. (18 sider)
- Johannessen, A., Helvik, A.-S., Engedal, K. & Sørli, V. M. (2016). Older peoples' narratives of use and misuse of alcohol and psychotropic drugs. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, 30(3), 586–593. <https://doi.org/10.1111/scs.12282> [Feide] (8 sider)
- Kirkman, M. S., Briscoe, V. J., Clark, N., Florez, H., Haas, L. B., Halter, J. B. & Swift, C. S. (2012). Diabetes in older adults. *Diabetes Care*, 35(12), 2650–2664. <https://doi.org/10.2337/dc12-1801> (15 s.)
- * Kjølseth, I. (2014). *Eldre og selvmord*. Oslo: Cappelen Damm akademisk. Kap. 6-7. (28 sider)
- Lindmark, U., Jansson, H., Lannering, C. & Johansson, L. (2018). Oral health matters for the nutritional status of older persons - A population-based study. *Journal of Clinical Nursing*, 27(5–6), 1143–1152. <https://doi.org/10.1111/jocn.14146> [Feide] (10 sider)
- McFeeters, S., Pront, L., Cuthbertson, L. & King, L. (2016). Massage, a complementary therapy effectively promoting the health and well-being of older people in residential care settings: A review of the literature. *International Journal of Older People Nursing*, 11(4), 266–283. doi: 10.1111/opn.12115 (18 sider)
- National Pressure Ulcer Advisory Panel, European Pressure Ulcer Advisory Panel & Pan Pacific Pressure Injury Alliance. (2014). *Forebygging og behandling av trykksår: Kortutgave av retningslinje* (2.

utg.). Hentet fra <http://www.epuap.org/wp-content/uploads/2016/10/norwegian-qrg-jan2016.pdf> S. 14-53 (40 sider)

Steindal, S. A., Österlind, J., Halvorsen, K., Schjelderup, T., Kive, E., Sørbye, L. W. & Dihle, A. (2017). A qualitative study of women's experiences of living with COPD. *Nursing Open*, 4, 200–208. <https://doi.org/10.1002/nop2.86> (9 sider)

Wyller, T. B. (2015). *Geriatri: En medisinsk lærebok* (2. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk. Kap. 1-16, 20-24, 27-31, 35-36, 40-55. (308 sider)

(Sum: 580 sider)

Alderspsykiatri og aldersdemens

Cabrera, E., Sutcliffe, C., Verbeek, H., Saks, K., Soto-Martin, M., Meyer, G. & Zabalegui, A. (2015). Non-pharmacological interventions as a best practice strategy in people with dementia living in nursing homes: A systematic review. *European Geriatric Medicine*, 6(2), 134–150. <https://doi.org/10.1016/j.eurger.2014.06.003> [Feide] (17 sider)

*Edberg, A.-K., Ericsson, I. & Gunnarsson, E. (2017). Psykisk ohälsa. I K. Blomqvist, A.-K. Edberg, M. E. Bravell & H. Wijk (Red.), *Omvårdnad & äldre* (s. 431–461). Lund: Studentlitteratur. (31 sider)

Engedal, K. (2008). *Alderspsykiatri i praksis: lærebok* (2. utg.). Tønsberg: Aldring og helse. Kap. 1, 4, 7 og 9-12. (130 sider)

*Ertner, L. D. (2014). *Berøring: I omsorg og lindring*. Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 6. (23 sider)

Helsedirektoratet. (2018). *Pasient- og brukerrettighetsloven med kommentarer* (IS-8/2015). Hentet fra <https://helsedirektoratet.no/publikasjoner/pasient-og-brukerrettighetsloven-med-kommentarer> Kap. 4. (38 sider)

Jøranson, N. (2017). Hvordan kan aktivitet med selroboten Paro fremme helse hos sykehjemsbeboere med en demenssykdom? *Tidsskrift for omsorgsforskning*, 3(2), 94–106. <https://doi.org/10.18261/issn.2387-5984-2017-02-07> [Feide] (13 sider)

Kontos, P., Miller, K.-L. & Kontos, A. P. (2017). Relational citizenship: supporting embodied selfhood and relationality in dementia care. *Sociology of Health & Illness*, 39(2), 182–198. <https://doi.org/10.1111/1467-9566.12453> [Feide] (17 sider)

Korte, J., Bohlmeijer, E. T., Westerhof, G. J. & Pot, A. M. (2011). Reminiscence and adaptation to critical life events in older adults with mild to moderate depressive symptoms. *Aging & Mental Health*, 15(5), 638–646. <https://doi.org/10.1080/13607863.2010.551338> [Feide] (9 sider)

Kuru, N. & Kublay, G. (2017). The effect of laughter therapy on the quality of life of nursing home residents. *Journal of Clinical Nursing*, 26(21–22), 3354–3362. <https://doi.org/10.1111/jocn.13687> [Feide] (9 sider)

Langeland, E. & Skogvang, B. O. (2014). En salutogen tilnærming til personer som lider av depresjon. I G. Haugan & T. Rannestad (Red.), *Helsefremming i kommunehelsetjenesten* (s. 135–147). Oslo: Cappelen Damm akademisk. (13 sider)

Seiger-Cronfalk, B., Ternestedt, B.-M. & Norberg, A. (2017). Being a close family member of a person with dementia living in a nursing home. *Journal of Clinical Nursing*, 26(21–22), 3519–3528. <https://doi.org/10.1111/jocn.13718> [Feide] (10 sider)

*Stige, B. & Ridder, H. M. (Red.). (2016). *Musikkterapi og eldre helse*. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 7 og 11. (22 sider)

- Strandli, E. H. A., Skovdahl, K., Kirkevold, Ø. & Ormstad, H. (2016). Inn på tunet – et helsefremmende tilbud - En studie om ektefellers opplevelse med dagaktivitetstilbud for personer med demens. *Tidsskrift for omsorgsforskning*, 2(3), 202–211. <https://doi.org/10.18261/issn.2387-5984-2016-03-06> [Feide] (10 sider)
- Strandos, M., Ydsbø, A. E., Kristensen, B. M. B., Håland, A., Terum, T. M., Øye, C. & Mekki, T. E. (2016). Minka tvang på sjukeheim. *Sykepleien*, 104(6), 48–51. <https://doi.org/10.4220/Sykepleien.2016.57756> (4 sider)
- Sudmann, T. T. & Børshiem, I. T. (2017). It's good to be useful: Activity provision on green care farms in Norway for people living with dementia. *International Practice Development Journal*, 7(Suppl.), 1–14. <https://doi.org/10.19043/ipdj.7SP.008> (14 sider)
- Thorvik, K. E., Helleberg, K. & Hauge, S. (2014). Beredt og fleksibel: God omsorg for urolige personer med demens. *Sykepleien Forskning*, 9(3), 236–242. <https://doi.org/10.4220/sykepleienf.2014.0140> (7 sider)
- Tretteteig, S. (Red.). (2016). *Demensboka: Lærebok for helse- og omsorgspersonell*. Tønsberg: Aldring og helse. Kap. 5 og 12. (21 sider)
- Wyller, T. B. (2015). *Geriatrici: En medisinsk lærebok* (2. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk. Kap. 17-18 og 37-39. (71 sider)

(Sum: 459 sider)

Nettressurser:

- Demensplan 2020 <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/demensplan-2020/id2465117/>
- Demensutredning i kommunehelsetjenesten https://s3.eu-west-1.amazonaws.com/ah-web-prod/documents/Utrekningsverkt%C3%B8y_helsepers.pdf
- Utredning og oppfølging av pasienter i sykehjem med fokus på demens https://s3.eu-west-1.amazonaws.com/ah-web-prod/documents/Demensutredning_Sykehjem_redigert_2016.pdf
- Demens <http://www.utviklingssenter.no/demens.176092.no.html>
- Smerte hos personer med demens <http://www.uib.no/sefas/109107/smerte-hos-personer-med-demens>
- Mobid–2 smerteskala <http://www.helsebiblioteket.no/psykisk-helse/skaringsverktoy/mobid-2-mobilisation-observation-behaviour-intensity-dementia>
- ACTIFCare - Access to timely formal care (anbefalinger demensomsorg) <https://www.aldringoghelse.no/alle-artikler/actifcare-access-timely-formal-care-ferdigstilt/>
- Aktiv omsorg <http://www.utviklingssenter.no/forsideidebank.255107.no.html>
- Film: Musikk i behandling av demens <http://www.kulturoghelse.no/2017/06/film-musikk-i-behandling-av-demens/>
- Miljøbehandling <http://www.utviklingssenter.no/miljoebehandling.179643.no.html>
- Delirium – forebygging, diagnostikk og behandling <http://www.helsebiblioteket.no/fagprosedyrer/ferdige/delirium-diagnostikk-og-behandling>
- Psykisk helse og rusavhengighet <http://www.utviklingssenter.no/psykisk-helse-og-rusavhengighet.176094.no.html>
- Eldre i Norge: Forekomst av psykiske plager og lidelser <https://www.fhi.no/publ/2011/eldre-i-norge-forekomst-av-psykiske/>
- Ernæring og tannhelse <http://www.utviklingssenter.no/ernaering-og-tannhelse.176090.no.html>
- Munn og tannpleie til eldre og syke <http://www.utviklingssenter.no/munn-og-tannpleie-til-eldre-og-syke.4924469-179650.html>
- Diabetes: Nasjonal faglig retningslinje <https://helsedirektoratet.no/retningslinjer/diabetes>
- Trykksår – behandling i sykehjem <http://www.helsebiblioteket.no/fagprosedyrer/ferdige/trykksar-behandling-i-sykehjem>

- Retningslinjer for sårbehandling <http://www.nifs-saar.no/retningslinjer.html>
- Oppsummert forskning om forebygging av trykksår <http://www.kunnskapssenteret.no/publikasjoner/oppsummert-forskning-om-forebygging-av-trykksaar>
- Legemiddelgjennomganger: Veileder om legemiddelgjennomganger <https://helsedirektoratet.no/retningslinjer/veileder-om-legemiddelgjennomganger>
- NOU 2017:16. På liv og død - Palliasjon til alvorlig syke og døende <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2017-16/id2582548/>
- Livsforlengende behandling: Beslutningsprosesser ved begrensning av livsforlengende behandling <https://helsedirektoratet.no/retningslinjer/beslutningsprosesser-ved-begrensning-av-livsforlengende-behandling>
- Hjerneslag: Nasjonal retningslinje for behandling og rehabilitering ved hjerneslag <https://helsedirektoratet.no/retningslinjer/nasjonal-faglig-retningslinje-for-behandling-og-rehabilitering-ved-hjerneslag>
- Nasjonal hjernehelseterapi (2018–2024) <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonal-hjernehelseterapi-20182024/id2581669/>
- Veiledende retningslinjer for diagnostisering og behandling ved Parkinsons sykdom <https://helsestovanger.no/seksjon/NKB/Documents/Behandlingsplaner/PSK%20-%20Retningslinjer%20for%20diagnostisering%20og%20behandling%20ved%20Parkinsons%20sykdom.pdf>
- Skalaer og tester <https://www.aldringoghelse.no/skalaer-og-tester/>
- Sjekklistor <https://www.helsebiblioteket.no/kunnskapsbasert-praksis/kritisk-vurdering/sjekklistor>
- Pasientsikkerhetsprogrammet <http://www.pasientsikkerhetsprogrammet.no/om-oss/innsatsomr%C3%A5der>
- Primærundersøkelsen ABCDE http://www.lvh.no/naar-det-haster/abcde_primaer-og-sekundaerundersoekelsen/primaerundersoekelsen_abcde
- ABCDE, PEVS OG ISBAR <https://sykepleien.no/fakta/abcde-pevs-og-isbar>
- ABCDE – systematisk pasientobservasjon (E-læring) <https://www.kompetansebroen.no/e-kurs/abcde-systematisk-pasientobservasjon/>
- HLR for helsepersonell (E-læring) <https://www.kompetansebroen.no/moduler/hlr-for-helsepersonell/>

Anbefalt litteratur:

- Agenda Kaupang. (2012). *En naturlig avslutning på livet: Mer helhetlig pasientforløp i samhandlingsreformen Palliativ omsorg, trygghet og valgfrihet* (Rapport 7543). Hentet fra <http://hdl.handle.net/11250/98711>
- Bendixen, B. E., Kirkevold, M., Graue, M. & Haltbakk, J. (2017). Experiences of being a family member to an older person with diabetes receiving home care services. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*. <https://doi.org/10.1111/scs.12511> [Feide]
- Bjørge, H., Sæteren, B. & Ulstein, I. D. (2016). Experience of companionship among family caregivers of persons with dementia: A qualitative study. *Dementia*. <https://doi.org/10.1177/1471301216666172> [Feide]
- Brooker, D. (2013). *Personsentrert demensomsorg: Veien til bedre tjenester*. Tønsberg: Aldring og helse.
- Brooks, J., Cowdell, F., Ersser, S. J. & Gardiner, E. D. (udatert). Skin cleansing and emolliating for older people: A quasi-experimental pilot study. *International Journal of Older People Nursing*, 12(3), e12145. <https://doi.org/10.1111/opn.12145> [Feide]

- Chokhavatia, S., John, E. S., Bridgeman, M. B. & Dixit, D. (2016). Constipation in Elderly Patients with Noncancer Pain: Focus on Opioid-Induced Constipation. *Drugs & Aging*, 33(8), 557–574. <https://doi.org/10.1007/s40266-016-0381-2>
- Crowe, M., Jordan, J., Gillon, D., McCall, C., Frampton, C. & Jamieson, H. (2017). The prevalence of pain and its relationship to falls, fatigue, and depression in a cohort of older people living in the community. *Journal of Advanced Nursing*, 73(11), 2642–2651. doi: 10.1111/jan.13328
- Drageset, I., Normann, K. & Elstad, I. (2012). Familie og kontinuitet: Pårørende forteller om livsløpet til personer med demenssykdom. *Nordisk tidsskrift for helseforskning*, 8(1). <https://doi.org/10.7557/14.2328>
- Engedal, K. (2016). *En bok om demens: husk meg når jeg glemmer*. Oslo: Pax.
- Gove, D., Scerri, A., Georges, J., van Houten, P., Huige, N., Hayder-Beichel, D., ... Morris, V. C. (2017). Continence care for people with dementia living at home in Europe: a review of literature with a focus on problems and challenges. *Journal of Clinical Nursing*, 26(3–4), 356–365. <https://doi.org/10.1111/jocn.13582>
- Hauge, S. (2014). Å arbeide helsefremmande i møte med personar med demens. I G. Haugan & T. Rannestad (Red.), *Helsefremming i kommunehelsetjenesten* (s. 116–125). Oslo: Cappelen Damm akademisk. (10 sider)
- Husebø, B. S. (2012). De gamles siste timer og dager. I M. Bondevik & H. A. Nygaard (Red.), *Tverrfaglig geriatri: En innføring* (3. utg., s. 481–506). Bergen: Fagbokforlaget. (26 sider)
- Johannessen, A., Barca, M. L., Engedal, K. & Haugen, P. K. (Red.). (2017). *Yngre personer med demens*. Tønsberg: Aldring og helse.
- Johansen, H. & Gonzalez, M. T. (2018). Being in contact with nature activates memories and offers elderly people in nursing homes beneficial experiences. *Sykepleien*, 13(69738), e-69738. <https://doi.org/10.4220/Sykepleienf.2018.69738>
- Jøranson, N., Pedersen, I., Rokstad, A. M. M. & Ihlebaek, C. (2017). Change in quality of life in older people with dementia participating in Paro-activity: a cluster-randomized controlled trial. *Journal of Advanced Nursing*, 73(6), 3020–3033. doi: 10.1111/jan.13076
- Konno, R., Kang, H. S. & Makimoto, K. (2014). A best-evidence review of intervention studies for minimizing resistance-to-care behaviours for older adults with dementia in nursing homes. *Journal of Advanced Nursing*, 70(10), 2167–2180. doi: 10.1111/jan.12432
- Martinsson, G. (2016). Teori og praksis. Delirium - en svøpe for sykehjemsbeboere? *Tidsskrift for omsorgsforskning*, 2(3), 260–263. <https://doi.org/10.18261/issn.2387-5984-2016-03-12> [Feide]
- Mjørud, M., Engedal, K., Røsvik, J. & Kirkevold, M. (2017). Living with dementia in a nursing home, as described by persons with dementia: a phenomenological hermeneutic study. *BMC Health Services Research*, 17(1). <https://doi.org/10.1186/s12913-017-2053-2>
- Myren, G. E. S., Enmarker, I., Hellzen, O. & Saur, E. (2017). The influence of place on everyday life: Observations of persons with dementia in regular day care and at the green care farm. *Health*, 9(2), 261–278. <https://doi.org/10.4236/health.2017.92018>
- Myskja, A. (2006). *Den siste song: sang og musikk som støtte i rehabilitering og lindrende behandling*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Myskja, A. (2013). *Hjertet mitt har ikke demens*. Oslo: Cappelen Damm.
- Rokstad, A. M. M. (2014). *Se hvem jeg er!: Personsentrert omsorg ved demens*. Oslo: Universitetsforlaget.

- Rosendahl, S. P., Söderman, M. & Mazaheri, M. (2016). Immigrants with dementia in Swedish residential care: An exploratory study of the experiences of their family members and Nursing staff. *BMC Geriatrics*, 16(1). <https://doi.org/10.1186/s12877-016-0200-y>
- Røsvik, J., Rokstad, A. M. M., Munch, M., Røen, I. & Mjørud, M. (2016). *Implementering av personsentrert omsorg: Fire metoder som utfyller hverandre: VIPS praksismodell, Dementia care mapping, Marte Meo og Planverktøy i demensomsorgen*. Hentet fra <https://butikk.aldringoghelse.no/ViewFile.aspx?ItemID=8694>
- Schmid, W., Rosland, J. H., von Hofacker, S., Hunskaar, I. & Bruvik, F. (2018). Patient's and health care provider's perspectives on music therapy in palliative care – an integrative review. *BMC Palliative Care*, 17(1). <https://doi.org/10.1186/s12904-018-0286-4>
- Strøm, B. S., Ytrehus, S. & Grov, E.-K. (2016). Sensory stimulation for persons with dementia: a review of the literature. *Journal of Clinical Nursing*, 25(13–14), 1805–1834. <https://doi.org/10.1111/jocn.13169> [Feide]
- Tretteteig, S. (Red.). (2016). *Demensboka: Lærebok for helse- og omsorgspersonell*. Tønsberg: Aldring og helse. Kap. 9 og 26. (52 sider)
- Wawrziczny, E., Pasquier, F., Ducharme, F., Kergoat, M.-J. & Antoine, P. (2016). From «needing to know» to «needing not to know more»: an interpretative phenomenological analysis of couples' experiences with early-onset Alzheimer's disease. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, 30(4), 695–703. <https://doi.org/10.1111/scs.12290> [Feide]

AG7030: Organisering, fagutvikling, yrkesutøvelse og tjenesteutvikling i eldreomsorgen

* E-kompendium i Itslearning
[Feide] Tilgjengelig via Feide-pålogging

Organisering og ledelse av eldreomsorgen

- Antonsen, Y., Normann, A. K., Nilsen, H. R. & Magelssen, M. (2018). Systematisk etikkarbeid krever lederforankring. *Tidsskrift for omsorgsforskning*, 4(1), 40–49. <https://doi.org/10.18261/issn.2387-5984-2018-01-06> (10 sider)
- Aspinal, F., Glasby, J., Rostgaard, T., Tuntland, H. & Westendorp, R. G. J. (2016). New horizons: Reablement - supporting older people towards independence. *Age and Ageing*, 45(5), 574–578. <https://doi.org/10.1093/ageing/afw094> (5 sider)
- Brattgjerd, M. & Olsen, R. M. (2016). Omsorg ved livets slutt - En kvalitativ studie av sykepleieres erfaringer med bruk av Liverpool Care Pathway i sykehjem. *Tidsskrift for omsorgsforskning*, 2(3), 189–201. <https://doi.org/10.18261/issn.2387-5984-2016-03-05> [Feide] (13 sider)
- *Bøckmann, K. & Kjellevoid, A. (2015). *Pårørende i helse- og omsorgstjenesten: En klinisk og juridisk innføring* (2. utg.). Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 2. (22 sider)
- Fensli, M., Skaar, R. & Söderhamn, U. (2012). Frivilligsentral og offentlig omsorg – Samhandling til brukers beste. *Nordisk sygeplejeforskning*, (1), 74–86. <https://www.idunn.no/nsf/2012/01/art04> [Feide] (13 sider)
- Førland, O. & Skumsnes, R. (2017). *Forebyggende og helsefremmende hjemmebesøk til eldre - En oppsummering av kunnskap* (Oppsummering nr. 8). Hentet fra <http://www.helsebiblioteket.no/omsorgsbiblioteket/forebyggende-og-helsefremmende-hjemmebesok-til-eldre%281%29/attachment/258450?ts=160df745a88> S. 23-51. (29 sider)
- Helse- og omsorgsdepartementet. (2018). *Leve hele livet – En kvalitetsreform for eldre* (Meld. St. 15 2017–2018). Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-15-20172018/id2599850/> Kap. 9. (7 sider)
- Helsedirektoratet. (2011). *Veileder om kommunikasjon via tolk for ledere og personell i helse- og omsorgstjenestene* (IS-1924). Hentet fra <https://helsedirektoratet.no/retningslinjer/veileder-om-kommunikasjon-via-tolk-for-ledere-og-personell-i-helse-og-omsorgstjenestene> S. 7-19. (13 s.)
- Helsedirektoratet. (2018a). *Pårørendeveileder: Veileder om pårørende i helse- og omsorgstjenesten* (IS-2587). Hentet fra <https://helsedirektoratet.no/retningslinjer/paorendeveileder> Kap. 1 og 6. (13 sider)
- Helsedirektoratet. (2018b). *Veileder om oppfølging av personer med store og sammensatte behov*. Hentet fra <https://helsedirektoratet.no/retningslinjer/oppfolging-av-personer-med-store-og-sammensatte-behov> Kap. 1. (6 sider)
- Hillestad, E. & Tessem, J. (2015). Frivillighet i eldreomsorgen – hvorfor og hvordan? I M. S. Holm & S. Husebø (Red.), *En verdig alderdom: Omsorg ved livets slutt* (s. 173–185). Bergen: Fagbokforlaget. (13 sider)
- Husebø, B. S., Flo, E. & Engedal, K. (2017). The Liverpool Care Pathway: discarded in cancer patients but good enough for dying nursing home patients? A systematic review. *BMC Medical Ethics*, 18(1), 1–13. <https://doi.org/10.1186/s12910-017-0205-x> (13 sider)

- Ingebretsen, R. (2016). Informasjon, tilrettelegging og forventningsavklaring – om eldre innvandrere i helse- og omsorgstjenesten. *Tidsskrift for omsorgsforskning*, 2(3), 241–251. <https://doi.org/10.18261/issn.2387-5984-2016-03-10> [Feide] (11 sider)
- Jokstad, K., Landmark, B. T., Hauge, S. & Skovdahl, K.-I. (2016). Eldres erfaringer med hverdagsrehabilitering - Mestring og muligheter – krav og støtte i et dynamisk samspill. *Tidsskrift for omsorgsforskning*, 2(3), 212–221. <https://doi.org/10.18261/issn.2387-5984-2016-03-07> [Feide] (10 s.)
- *Kiran, A. H. & Nakrem, S. (2017). Ethiske perspektiver ved bruk av velferdsteknologi. I S. Nakrem & J. B. Sigurjónsson (Red.), *Velferdsteknologi i praksis: Perspektiver på teknologi i kommunal helse- og omsorgstjeneste* (s. 100–113). Oslo: Cappelen Damm akademisk. (14 sider)
- *Kjeken, I. & Hunnålvatn, T. (2014). Hvorfor egner COPM seg i hverdagsrehabilitering. I H. Tuntland & N. E. Ness (Red.), *Hverdagsrehabilitering* (s. 101–116). Oslo: Gyldendal akademisk. (16 sider)
- Rämgård, M., Blomqvist, K. & Petersson, P. (2015). Developing health and social care planning in collaboration. *Journal of Interprofessional Care*, 29(4), 354–358. <https://doi.org/10.3109/13561820.2014.1003635> [Feide] (5 sider)
- Skaar, R., Brodtkorb, K., Skisland, A. V.-S. & Slettebø, Å. (2014). Organisering av helsetjenester til eldre i kommunen - noen etiske utfordringer. *Nordisk sygeplejeforskning*, 4(44), 267–279. https://www.idunn.no/nsf/2014/04/organisering_av_helsetjenester_til_eldre_i_kommunen_-_noen [Feide] (13 sider)
- *Aakre, M. (2016). *Jakten på dømmekraft: Praksisnært etikkarbeid i helsetjenesten*. Oslo: Gyldendal akademisk. Kap. 11. (15 sider)

(Sum: 241 sider)

Yrkesutøvelse, kommunikasjon og samhandling

- Actis - Rusfeltets samarbeidsorgan. (2017). *Eldre og alkohol: Gammel årgang, nye vaner* (ACTIS-NOTAT 1:2017). Hentet fra <https://www.skafor.org/nyheter/eldre-og-alkohol/> S. 4-26. (3 sider)
- Christensen, K. & Fluge, S. (2016). Brukermedvirkning i norsk eldreomsorgspolitik – Om utviklingen av retorikken om individuelt medansvar. *Tidsskrift for velferdsforskning*, 19(3), 261–277. <https://doi.org/10.18261/issn.2464-3076-2016-03-04> (17 sider)
- Eide, A. H., Witsø, A.-E. & Vik, K. (2017). Deltakelse for eldre som mottar hjemmetjeneste. *Tidsskrift for omsorgsforskning*, 3(1), 48–54. <https://doi.org/10.18261/issn.2387-5984-2017-01-08> [Feide] (7 sider)
- Falk, B. (2016). *Å være der du er: Oppmerksomhet, grenser og kontakt i den hjelpende samtale* (2. utg.). Bergen: Fagbokforlaget. S. 15-81. (31 sider)
- *Gammersvik, Å. & Larsen, T. B. (Red.). (2018). *Helsefremmende sykepleie: I teori og praksis* (2. utg.). Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 10 og 13. (18 sider)
- Gautun, H., Martens, C. T. & Veenstra, M. (2016). Samarbeidsavtaler og samarbeid om utskrivning av pasienter. *Tidsskrift for omsorgsforskning*, 2(2), 88–93. <https://doi.org/10.18261/issn.2387-5984-2016-02-03> [Feide] (6 sider)
- Grimsmo, A., Løhre, A., Røsstad, T., Gjerde, I., Heiberg, I. & Steinsbekk, A. (2016). Helhetlige pasientforløp – gjennomføring i primærhelsetjenesten. *Tidsskrift for omsorgsforskning*, 2(2), 78–87. <https://doi.org/10.18261/issn.2387-5984-2016-02-02> [Feide] (10 sider)
- Hald, H. & Dale, B. (2016). Balansen mellom pasientens behov og organisatoriske hensyn - Ergoterapeuters erfaringer knyttet til eldre pasienters overgangsfase fra sykehus til eget hjem. *Tids-*

- skrift for omsorgsforskning*, 2(1), 37–46. Hentet fra https://www.idunn.no/tidsskrift_for_omsorgsforskning/2016/01/balansen_mellom_pasientens_behov_og_organisatoriske_hensyn [Feide] (10 sider)
- Helse- og omsorgsdepartementet. (2015). *Demensplan 2020 - Et mer demensvennlig samfunn*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/demensplan-2020/id2465117/> S. 48-52. (5 sider)
- Helsedirektoratet. (2015). *Status for samhandlingsreformen: Forvaltningsmessig følge med-rapport fra Helsedirektoratet* (IS-2483). Hentet fra <https://helsedirektoratet.no/publikasjoner/status-for-samhandlingsreformen> S. 3-27. (25 sider)
- Holmås, T. H., Monstad, K. & Steskal, D. (2016). Mortalitet og reinnlegging – sammenhengen med pårønderessursar blant eldre pasientar. *Tidsskrift for omsorgsforskning*, 2(2), 159–168. <https://doi.org/10.18261/issn.2387-5984-2016-02-10> [Feide] (10 sider)
- Ivarsson, B. H. & Ortiz, L. (2016). *MI - motiverende samtaler: En praktisk håndbok for eldreomsorgen*. Oslo: Gyldendal akademisk. Kap. 9-10. (19 sider)
- *Jensen, P. & Ulleberg, I. (2011). *Mellom ordene: Kommunikasjon i profesjonell praksis*. Oslo: Gyldendal akademisk. Kap. 12. (34 sider)
- *Kleiven, T. (2016). Godhetens alminnelighet: Et møtepunkt mellom sykepleie og diakoni sett i et lokalsamfunnsperspektiv. I K. Glavin & E. R. Gjevjon (Red.), *Sykepleie i kommunehelsetjenesten: Helsesøstertjeneste og hjemmesykepleie* (s. 258–274). Bergen: Fagbokforlaget. (17 sider)
- Nilsen, H., Hunskaar, S. & Ruths, S. (2017). Patient trajectories in a Norwegian unit of municipal emergency beds. *Scandinavian Journal of Primary Health Care*, 35(2), 137–142. <https://doi.org/10.1080/02813432.2017.1333306>
- Nordtug, B. (2014). Helsefremming blant pårørende med omsorgsbelastning. I G. Haugan & T. Ranestad (Red.), *Helsefremming i kommunehelsetjenesten* (s. 175–183). Oslo: Cappelen Damm. (9 sider)
- Olsen, R. M. & Bjerkan, J. (2017). Sikkert nok? - En kvantitativ studie av holdninger til pasientsikkerhet blant ansatte i hjemmesykepleien. *Tidsskrift for omsorgsforskning*, 3(1), 6–17. <https://doi.org/10.18261/issn.2387-5984-2017-01-03> [Feide] (12 sider)
- Rustad, E., Furnes, B., Cronfalk, B. S. & Dysvik, E. (2016). Older patients' experiences during care transition. *Patient Preference and Adherence*, 10, 769–779. <https://doi.org/10.2147/PPA.S97570> (11 sider)
- Skagerström, J., Ericsson, C., Nilsen, P., Ekstedt, M. & Schildmeijer, K. (2017). Patient involvement for improved patient safety: A qualitative study of nurses' perceptions and experiences. *Nursing Open*, 4(4), 230–239. <https://doi.org/10.1002/nop2.89> (10 sider)
- *Sletteland, N. (2014). *Helsekommunikasjon og digitale medier*. Oslo: Gyldendal akademisk. Kap. 2 og 5. (31 sider)
- Tjerbo, T. & Skinner, M. S. (2016). Interkommunalt samarbeid om døgnåpne kommunale akuttenheter og legevakt - Tar helsekommunen form? *Tidsskrift for omsorgsforskning*, 2(2), 117–124. <https://doi.org/10.18261/issn.2387-5984-2016-02-06> [Feide] (8 sider)
- Tretteteig, S. (Red.). (2016). *Demensboka: Lærebok for helse- og omsorgspersonell*. Tønsberg: Aldring og helse. Kap. 8 og 14. (30 sider)
- *Vifladt, E. H. & Hopen, L. (2013). *Pasientopplæring: Kompetanse, veivalg, lederskap*. Oslo: Kolofon. Kap. 4. (49 sider)

(Sum: 397 sider)

Fagutvikling, kvalitetsforbedring og tjenesteutvikling

- Arntzen, E. (2014). Ledelse og kvalitet i helsetjenesten: Arbeidsglede og orden i eget hus. Oslo: Gyldendal akademisk. Kap 1-3 (14-52) og 5-20 (s. 61-194). (173 sider)
- Eberhard-Gran, M. (2017). Spørreskjema som metode: for helsefagene. Oslo: Universitetsforlaget. (64 sider)
- Folkehelseinstituttet. (2015). Modell for kvalitetsforbedring. Hentet fra <http://www.helsebiblioteket.no/221943.cms> (ca. 18 sider)
- Førland, O. (2014). Fagutvikling og praksisutvikling i kommunale helse- og omsorgstjenester. I G. Haugan & T. Rannestad (Red.), Helsefremming i kommunehelsetjenesten (s. 225–241). Oslo: Cappelen Damm akademisk. (17 sider)
- *Hartviksen, T. A. & Sjølie, B. M. (2017). Hverdagsrehabilitering: Kvalitetsforbedring i norske kommuner. Oslo: Cappelen Damm akademisk. Kap. 7. (19 sider)
- Helsebiblioteket. (2016). Evaluere praksis. Hentet fra <http://www.helsebiblioteket.no/kunnskapsbaert-praksis/evaluere-praksis> (ca. 4 sider)
- Helsedirektoratet. (2017). Ledelse og kvalitetsforbedring: Veileder til forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten. Hentet fra <https://helsedirektoratet.no/retningslinjer/ledelse-og-kvalitetsforbedring>
- Jacobsen, D. I. (2010). Forståelse, beskrivelse og forklaring: Innføring i metode for helse- og sosialfagene (2. utg.). Kristiansand: Høyskoleforlaget. Kap. 8-10. (83 sider)
- Leirvik, Å. M., Høye, S. & Kvigne, K. (2016). Mat, måltider og ernæring på sykehjem – erfaringer fra et aksjonsforskningsprosjekt. Nordisk sygeplejeforskning, 6(2), 179–197. <https://doi.org/10.18261/issn.1892-2686-2016-02-07> [Feide] (19 sider)
- *Løvås, G. G. (2013). Statistikk for universiteter og høyskoler (3. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 1. (18 sider)
- Røsvik, J. (2016). Fagutvikling og ledelse. I S. Tretteteig (Red.), Demensboka: Lærebok for helse- og omsorgspersonell (s. 377–391). Tønsberg: Aldring og helse. (15 sider)

(Sum: 409 sider)

Nettressurser:

- Samhandlingsreformen. <https://helsedirektoratet.no/samhandlingsreformen>
- Velferdsteknologi (Tidsskrift for omsorgsforskning, nr. 2/2017). <https://www.idunn.no/tidsskrift-for-omsorgsforskning/2017/02> Hele nummeret (s. 1–163).
- Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten m.v. av 28 oktober 2016 nr. 1250. <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2016-10-28-1250>
- Pasientsikkerhetsprogrammet. <http://www.pasientsikkerhetsprogrammet.no/>
- Kvalitet og pasientsikkerhet 2016 (Meld. St. 6 2017–2018). <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-6-20172018/id2581316/>
- Kvalitetsforbedring: Kunnskap om kvalitetsforbedring i primær- og spesialisthelsetjenesten. <http://www.helsebiblioteket.no/kvalitetsforbedring>
- Erfaringer med omsorgstjenester for eldre innvandrere: Brukeres, pårørendes og ansattes perspektiver (NOVA Rapport 11/10). <https://doi.org/10.7577/nova/rapporter/2010/11>
- Omsorgstjenester til personer med etnisk minoritetsbakgrunn: En kartlegging i norske kommuner (NOVA Rapport 28/11). <https://doi.org/10.7577/nova/rapporter/2011/28>

- God kommunikasjon via tolk - Kortversjon (IS-0338). <https://helsedirektoratet.no/Lists/Publikasjoner/Attachments/243/Veileder-om-kommunikasjon-via-tolk-for-ledere-og-personell-i-helse-og-omsorgstjenestene-kortversjon-IS-1924.pdf>
- Frisklivssentraler. <https://helsedirektoratet.no/folkehelse/frisklivssentraler>
- Pårørende og frivillige. <http://www.utviklingssenter.no/paaroerende-og-frivillige.176095.no.html>
- Nasjonal strategi for frivillig arbeid på helse- og omsorgsfeltet (2015-2020). <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/frivillighetsstrategi/id2429965/>
- Omsorgsbiblioteket. <http://www.helsebiblioteket.no/omsorgsbiblioteket>
- Eldre. <http://www.helsebiblioteket.no/eldre>
- Demens. <https://helsedirektoratet.no/demens>
- Nasjonale faglige retningslinjer. <https://helsedirektoratet.no/retningslinjer>
- Fagprosedyrer. <http://www.helsebiblioteket.no/fagprosedyrer>
- Morgendagens omsorg (Meld. St. 29 2012–2013). <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld-st-29-20122013/id723252/>
- Omsorg 2020: Regjeringens plan for omsorgsfeltet 2015-2020. <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/omsorg-2020-regjeringens-plan-for-omsorgsfeltet/id2410609/>
- Første gevinstrealiseringsrapport med anbefalinger (IS-2416). <https://helsedirektoratet.no/Lists/Publikasjoner/Attachments/1139/F%C3%B8rste%20gevinstrealiseringsrapport%20-%20Nasjonalt%20velferdsteknologioprogram.pdf>
- Velferdsteknologi – Fagrapport om implementering av velferdsteknologi i de kommunale helse- og omsorgstjenestene 2013–2030 (IS-1990). <https://helsedirektoratet.no/publikasjoner/velferdsteknologi-fagrapport-om-implementering-av-velferdsteknologi-i-de-kommunale-helse-og-omsorgstjenestene-20132030>

Anbefalt litteratur:

- Bing-Jonsson, P. C., Hofoss, D., Kirkevold, M., Bjørk, I. T. & Foss, C. (2016). Sufficient competence in community elderly care? Results from a competence measurement of nursing staff. *BMC Nursing*, 15, 1–11. <https://doi.org/10.1186/s12912-016-0124-z>
- Flesland, L. (2014). Sykepleiere i pleie- og omsorgssektorens erfaringer med eldre, rusmidler og hjelpebehov. *Nordisk sygeplejeforskning*, 4(1), 43–58. Hentet fra <https://www.idunn.no/tidsskrift-for-omsorgsforskning/2016/01/hvilken-betydning-har-forebyggende-hjemme-besok-en-kvalit> [Feide]
- Hagerup, S. V. & Johansen, I. E. (2018). Hva er Tid som gave. *Tidsskrift for omsorgsforskning*, 4(1), 69–74. <https://doi.org/10.18261/issn.2387-5984-2018-01-9>
- Hartviksen, T. A. & Sjølie, B. M. (2017). *Hverdagsrehabilitering: Kvalitetsforbedring i norske kommuner*. Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Hauken, M. A. (2009). Hva er et godt prosjektarbeid? *Sykepleien*, 97(17), 62–65. <https://doi.org/10.4220/sykepleiens.2009.0136>
- Hauken, M. A. (2010). Sykepleier som prosjektleder. *Sykepleien*, 98(1), 55–57. <https://doi.org/10.4220/sykepleiens.2010.0006>
- Helse- og omsorgsdepartementet. (2009). *Samhandlingsreformen: Rett behandling – på rett sted – til rett tid* (St. Meld. nr. 47 2008-2009). Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/stmeld-nr-47-2008-2009/id567201/>
- Holthe, T., Kjeldsberg, A.-B. & Sværen, V. (2016). *Velferdsteknologi og kognitive hjelpemidler til personer med demens*. Tønsberg: Aldring og helse.

- Jacobsen, F. F. (2010). Omsorgens kroppslige og arkitektoniske vilkår: et fokus på kontinuitet framfor endring i omsorgsarbeid i norske sykehjem. *Michael Quarterly*, 7(2), 198–217. Hentet fra <http://www.michaelquarterly.no/asset/pdf/2010/2-198-217.pdf>
- Kwon, S. (Red.). (2016). *Gerontechnology: Research, Practice, and Principles in the Field of Technology and Aging*. New York, NY: Springer Publishing Company, LLC. [Feide]
- Lauvås, K. & Lauvås, P. (2004). *Tverrfaglig samarbeid: Perspektiv og strategi* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.
- Miller, W. R. & Rollnick, S. (2016). *Motiverende samtale: støtte til endring*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Minde, G. T. & Nydal, H. (2018). Fra sykehjem til livsgledehjem. *Sykepleien*. Hentet fra <https://sykepleien.no/meninger/innspill/2018/05/fra-sykehjem-til-livsgledehjem>
- Nordtug, B., Aasan, H. M. & Myren, G. E. S. (2015). *Implementering av velferdsteknologi - En kvalitativ studie: Hvilken nytte og hvilke utfordringer erfarer ansatte i kommunal helsetjeneste?* Hentet fra <http://hdl.handle.net/11250/279520>
- NOU 2011:11. (2011). Innovasjon i omsorg. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2011-11/id646812/>
- NOU 2011:17. (2011). Når sant skal sies om pårørendeomsorg: Fra usynlig til verdsatt og inkludert. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2011-17/id660537/>
- Næss, G., Kirkevold, M., Hammer, W., Straand, J. & Wyller, T. B. (2017). Nursing care needs and services utilised by home-dwelling elderly with complex health problems: observational study. *BMC Health Services Research*, 17, 645. <https://doi.org/10.1186/s12913-017-2600-x>
- Rokstad, A. M. M., Vatne, S., Engedal, K. & Selbæk, G. (2013). The role of leadership in the implementation of person-centred care using Dementia Care Mapping: a study in three nursing homes. *Journal of Nursing Management*, 23(1), 15–26. <https://doi.org/10.1111/jonm.12072>
- Sjøbbø, B. A., Teigen, S., Alsvåg, H. & Førland, O. (2016). Hvilken betydning har forebyggende hjemmebesøk? - En kvalitativ studie av eldre menneskers erfaringer. *Tidsskrift for omsorgsforskning*, 2(1), 47–58. https://www.idunn.no/tidsskrift_for_omsorgsforskning/2016/01/hvilken_betydning_har_forebyggende_hjemmebesok_-_en_kvalit [Feide]
- Skinner, M. S. (2015). *Skeptiske leger og tomme senger? Bruken av de kommunale akutte døgnplassene*. Hentet fra <http://hdl.handle.net/11250/2365378>
- Svendsen, S. J., Landmark, B. T. & Grov, E. K. (2017). Døende pasienter i sykehjem: Sykepleiere gjør «mer av alt» og er «alene om alt». *Sykepleien Forskning*, 12(63396), e-63396. <https://doi.org/10.4220/Sykepleienf.2017.63396>
- Tretteteig, S., Vatne, S. & Rokstad, A. M. M. (2017). The influence of day care centres designed for people with dementia on family caregivers – a qualitative study. *BMC Geriatrics*, 17, 1–11. <https://doi.org/10.1186/s12877-016-0403-2>
- Øien, H., Iversen, T., Helgesen, M. K. & Schou, A. (2016). Fallforebygging i samhandlingsreformen. *Tidsskrift for omsorgsforskning*, 2(3), 177–188. https://www.idunn.no/tidsskrift_for_omsorgsforskning/2016/03/fallforebygging_i_samhandlingsreformen [Feide]
- Øydgard, G. (2018). Individuelle behovsvurderinger eller standardiserte tjenestetilbud? *Tidsskrift for omsorgsforskning*, 4(1), 27–39. <https://doi.org/10.18261/issn.2387-5984-2018-01-04>
- Aardalen, B., Moen, A. & Gjevjon, E. R. (2016). Fra vevstol til nettbrett - Helsepersonells vurderinger av teknologi som et hjelpemiddel i forebygging av funksjonssvikt hos hjemmeboende eldre. *Nordisk sykeplejeforskning*, 6(4), 298–309. <https://doi.org/10.18261/issn.1892-2686-2016-04-02> [Feide]

AG7040: Forskningsetikk, vitenskapsteori og metode

* E-kompendium i Itslearning

[Feide] Tilgjengelig via Feide-pålogging

Aveyard, H. (2014). *Doing a literature review in health and social care: a practical guide* (3. utg.). Maidenhead: McGraw-Hill/Open University Press. S. 1-164. [Feide] (164 sider)

Bjørndal, A. (2004). *Statistikk for helse- og sosialfagene* (2. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk. Kap. 5-8, 11, 13 og 16-18. (107 sider)

Bollig, G., Rosland, J. H. & Gjengedal, E. (2013). Etske og juridiske dimensjoner av forskning på sykehjem. *Omsorg: Nordisk tidsskrift for palliativ medisin*, 30(1), 51–55. (5 sider)

Brottveit, G. & Femdal, I. (2017). Evidens mellom objektivisering og kontekstualisering. I M. Feiring, I. Ruud Knutsen, T. I. Juritzen & K. Larsen (Red.), *Kritiske perspektiver i helsefagene: Utdanning, yrkespraksis og forskning* (s. 255–279). Hentet fra <https://doi.org/10.23865/noasp.19> (25 s.)

Helse- og omsorgsdepartementet. (2010). Veileder til lov 20. juni 2008 nr. 44 om medisinsk og helsefaglig forskning (helseforskningsloven). Hentet fra <https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/hod/hra/veileder-til-helseforskningsloven.pdf> Kap. 4-7. (21 sider)

Jacobsen, D. I. (2010). *Forståelse, beskrivelse og forklaring: Innføring i metode for helse- og sosialfagene* (2. utg.). Kristiansand: Høyskoleforlaget. Kap. 1-7 og 11-13. (198 sider)

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju* (3. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk. Kap. 6, 10 og 12. (50 sider)

Lingler, J. H. & Hu, L. (2016). Qualitative Evidence in Working with Cognitively Impaired Older Adults. I K. Olson, R. A. Young & I. Z. Schultz, *Handbook of Qualitative Health Research for Evidence-Based Practice* (Bd. 4, s. 277–289). Springer New York: Imprint: Springer. [Feide] (13 sider)

* Malterud, K. (2012). *Fokusgrupper som forskningsmetode for medisin og helsefag*. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 2. (11 sider)

* Malterud, K. (2017a). *Kvalitativ metasyntese som forskningsmetode i medisin og helsefag*. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 9. (17 sider)

Malterud, K. (2017b). *Kvalitative forskningsmetoder for medisin og helsefag* (4. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 6-12, 15-18 og 23. (115 sider)

Martinsen, K. (2000). *Øyet og kallet*. Bergen: Fagbokforlaget. Hentet fra http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2015090708117 S. 9-48. (40 sider)

Medeiros, K. de. (2014). *Narrative gerontology in research and practice*. New York: Springer. Kap. 11-12. [Feide] (23 sider)

Nagel, A.-H. (2016). Om vitenskapelig redelighet og dens fremme. I T. Vinther, V. Enebak & J. C. Hølen (Red.), *Vitenskapelig (u)redelighet* (s. 99–129). Hentet fra <https://doi.org/10.17585/noasp.8.20> (31 sider)

* Polit, D. F. & Beck, C. T. (2017). *Nursing research: Generating and assessing evidence for nursing practice* (10. utg.). Philadelphia: Wolters Kluwer. Kap. 16. (21 sider)

Thrane, C. (2018). *Kvantitativ metode: en praktisk tilnærming*. Oslo: Cappelen Damm akademisk. Kap. 1-3, og 5-7 (s. 107-179). (145 sider)

Wifstad, Å. (2018). *Vitenskapsteori for helsefagene*. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 10-12. (36 sider)

(Sum: 1022 sider)

Nettressurser:

- Personvernombudet for forskning. <http://www.nsd.uib.no/personvernombud/>
- Helsinkideklarasjonen <http://www.etikkom.no/FBIB/Praktisk/Lover-og-retningslinjer/Helsinki-deklarasjonen/>
- Forskningsetikkloven. Lov om organisering av forskningsetisk arbeid m.v. av 28 april 2017 nr 23. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2017-04-28-23>
- Generelle forskningsetiske retningslinjer: Utarbeidet av De nasjonale forskningsetiske komiteene, 2014. <https://www.etikkom.no/forskningsetiske-retningslinjer/Generelle-forskningsetiske-retningslinjer/>
- The European Code of Conduct for Research Integrity. http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/other/hi/h2020-ethics_code-of-conduct_en.pdf
- Kunnskapsbasert praksis. <http://www.helsebiblioteket.no/kunnskapsbasert-praksis>
- Sjekkliste for vurdering av forskningsartikler. <http://www.kunnskaps-senteret.no/verktoy/sjekkliste-for-vurdering-av-forskningsartikler>
- For forskere. <http://www.helsebiblioteket.no/for-forskere>
- Forskningshåndboken: fra idé til publikasjon. <https://oslo-universitetssykehus.no/fag-og-forskning/forskning/regional-forskningsstotte/forskningsstottefunksjoner/forskningshandboken>
- Forskning for bedre kommunale helse- og omsorgstjenester: En håndbok om hvordan kommunene kan medvirke og tilrettelegge for forskning. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/Forskning-for-bedre-kommunale-helse--og-omsorgstjenester/id757673/>
- Spørreskjemabanken: Spørreskjema til ulike grupper svarere og ulike tjenesteområder og -nivå. <https://www.fhi.no/kk/brukererfaringer/sporreskjemabanken2/>
- E-bøker (VIDs bibliotek). <https://www.vid.no/bibliotek/e-boker/>
- Sjekkliste. <http://www.helsebiblioteket.no/kunnskapsbasert-praksis/kritisk-vurdering/sjekkliste>

Anbefalt litteratur:

- Cridland, E. K., Phillipson, L., Brennan-Horley, C. & Swaffer, K. (2016). Reflections and Recommendations for Conducting In-Depth Interviews With People With Dementia. *Qualitative Health Research*, 26(13), 1774–1786. <https://doi.org/10.1177/1049732316637065> [Feide]
- Drageset, S. & Ellingsen, S. (2011). Å skape data fra kvalitativt forskningsintervju. *Sykepleien Forskning*, 5(4), 332–335. <https://doi.org/10.4220/sykepleienf.2011.0027>
- Fangen, K. (2010). *Deltagende observasjon* (2. utg.). Bergen: Fagbokforlaget.
- Fekjær, S. B. (2016). *Statistikk i praksis*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Halkier, B. (2010). *Fokusgrupper*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Krogh, T. (2014). *Hermeneutikk: Om å forstå og fortolke* (2. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Malterud, K., Siersma, V. D. & Guassora, A. D. (2016). Sample Size in Qualitative Interview Studies: Guided by Information Power. *Qualitative Health Research*, 26(13), 1753–1760. <https://doi.org/10.1177/1049732315617444> [Feide]
- Reinar, L. M. & Jamtvedt, G. (2010). Hvordan skrive en systematisk oversikt? *Sykepleien Forskning*, 5(3), 238–246. <https://doi.org/10.4220/sykepleienf.2010.0121>
- Sørly, R. & Blix, B. H. (Red.). (2017). *Fortelling og forskning: Narrativ teori og metode i tverrfaglig perspektiv*. Stamsund: Orkana akademisk.
- Thomassen, M. (2006). *Vitenskap, kunnskap og praksis: Innføring i vitenskapsfilosofi for helse- og sosialfag*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Litteraturliste for Avansert gerontologi skoleåret 2018-2019

Sist oppdatert 25.6.2018 (med forbehold om endringer)

- Tranvag, O., Synnes, O. & McSherry, W. (Red.). (2016). *Stories of dignity within healthcare: Research, narratives and theories*. London: M&K Publishing. Hentet fra <http://ezproxy.vid.no/login?url=http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=nlebk&AN=1341274&site=ehost-live> [Feide]
- Wiklund-Gustin, L. & Bergbom, I. (Red.). (2017). *Vårdvetenskapliga begrepp i teori och praktik* (2. utg.). Lund: Studentlitteratur.
- Wisløff, F. & Fossum, S. (2012). *Forskning viser at-?: Vurdering og formidling av medisinske forskningsresultater*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Zahavi, D. (2014). Fænomenologi. I F. Collin & S. Kjøppe (Red.), *Humanistisk videnskapsteori* (3. utg., s. 189–222). København: Lindhardt og Ringhof.
- Øye, C., Sørensen, N. Ø. & Glasdam, S. (2016). Qualitative research ethics on the spot: Not only on the desktop. *Nursing Ethics*, 23(4), 455–464. <https://doi-org.ezproxy.vid.no/10.1177/0969733014567023> [Feide]